

SÚDNA RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

177/2018

UZNESENIE SÚDNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 24. septembra 2018

k podnetu bývalej podpredsedníčky vlády a ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky č. 52262/2017-151 z 22. januára 2018 - návrh stanoviska,

Súdna rada Slovenskej republiky

po prerokovaní návrhu stanoviska k interpretácii Zásad sudcovskej etiky podľa čl. V ods. 1 písm. a) Zásad sudcovskej etiky,

s c h v a ľ u j e

s t a n o v i s k o :

*V záujme správnej a jednotnej interpretácie a aplikácie zásad sudcovskej etiky na podnet bývalej podpredsedníčky vlády a ministerky spravodlivosti č. 52262/2017-151 z 22. januára 2018 ohľadne jej návrhu o výklad článku III ods. 1 a 8 Zásad sudcovskej etiky - Pravidlá etického správania sa sudcu vyplývajúce zo všeobecných zásad: „**Sudca rešpektuje a presadzuje nezávislosť, bezúhonnosť, morálnu integritu a nestrannosť súdnictva a vyhýba sa nevhodnému správaniu či vystupovaniu vrátane takého, ktoré objektívne vzbudzuje dojem nevhodnosti**“, ako aj „**Sudca vykonáva svoje osobné a mimosúdne aktivity tak, aby bolo minimalizované riziko ich konfliktu s jeho povinnosťami vyplývajúcimi zo sudcovskej funkcie**“, najmä, aby Súdna rada Slovenskej republiky v reáliách Slovenskej republiky interpretovala vzťah sudcu (predsedu súdu) a advokáta, pričom uvedie konkrétne príklady správania sa sudcu v takomto vzťahu, ktoré objektívne vzbudzuje dojem nevhodnosti*

Súdna rada Slovenskej republiky

prijíma nasledujúci výklad článku III ods. 1 a 8 Zásad sudcovskej etiky:

I.

Sudca rešpektuje a presadzuje nezávislosť, bezúhonnosť, morálnu integritu a nestrannosť súdnictva a vyhýba sa nevhodnému správaniu či vystupovaniu vrátane takého, ktoré objektívne vzbudzuje dojem nevhodnosti a vykonáva svoje osobné a mimosúdne aktivity tak, aby bolo minimalizované riziko konfliktu s jeho povinnosťami vyplývajúcimi zo sudcovskej funkcie, čo vo vzťahu sudca - advokát znamená:

- sudcovia a advokáti musia byť nezávislí pri výkone svojich povinností a mali by navonok pôsobiť ako vzájomne nezávislí, čo je zásadné pre správne fungovanie justície;

- sudcovia by sa nemali vedome súkromne stretávať s advokátmi, ktorí zastupujú strany sporu, účastníkov konaní alebo obžalovaných v prebiehajúcich konaniach, ktoré sudca prejednáva (tzv. živé kauzy) a je neprijateľné, aby témou ich súkromného rozhovoru bola vec prejednávaná sudcom;

- sudcovia a súdna moc by mali udržiavať konštruktívne pracovné vzťahy s inštitúciami a orgánmi verejnej moci, ktoré sa podieľajú na riadení a správe súdov, rovnako ako aj s odborníkmi, ktorých úlohy sú spojené s prácou sudcov, s cieľom uľahčiť účinný a efektívny výkon spravodlivosti. Konštruktívne vzťahy medzi sudcami a advokátmi môžu vylepšiť kvalitu a efektívnosť súdnych konaní, dokonca tam, kde sa to ukazuje ako vhodné, sa môže spoločné vzdelávanie sudcov, prokurátorov, advokátov a právnikov o spoločných témach, podieľať na dosiahnutí spravodlivosti najvyššej kvality;

- nepochybňuje sa právo sudcu na súkromný život, avšak aj v súkromnom živote sa na sudcu vzťahujú určité obmedzenia. Zmyslom a účelom obmedzení je na jednej strane dosiahnutie primeraného odstupu sudcu od vecí, o ktorých rozhoduje a na druhej strane, musí sudca byť ako sa aj javíť pri svojej rozhodovacej činnosti ako osoba nezaujatá a schopná vec posúdiť bez uprednostňovania jednej alebo druhej strany sporu;

- existencia rodinných väzieb medzi sudcom a advokátom je prirodzená, nesmie však zasahovať do nestranného a nezaujatého rozhodovania sudcu. Rodinné väzby môžu byť dôvodom pre vylúčenie sudcu z prejednávania konkrétnej veci;

- sudca, ako každý iný človek, žije v určitom vzťahovom a sociálnom prostredí, ktoré pozostáva zo vzťahov rodinných, priateľských, študijných, kolegiálnych, či iných. Predstava, že sudca sa pred okolitým svetom uzatvorí a tým sa stane nezávislým a nestranným je mylná. Takéto sociálne kontakty sú prirodzené, pretože nie je cieľom, aby sa sudcovia vyčleňovali mimo spoločnosť ako osobitná kasta bez obvyklých sociálnych väzieb. Samotná skutočnosť, že sudcovská prax býva vykonávaná niekoľko rokov na jednom mieste a na rovnakej pozícii, so sebou nutne nesie aj to, že za tú dobu sa sudca v súvislosti s výkonom svojej činnosti spozná s množstvom ľudí;

- z rôznych dôvodov (napr. stretávanie sa na konferenciách, školeniach, spoločná publikačná činnosť, niekoľkoročná známosť bývalých spolužiakov, spoločné záľuby, spoločné členstvo v športovom, či spoločenskom klube a pod.) môžu medzi sudcom a inými osobami vzniknúť profesijné priateľstvá. Ak sú tieto vzťahy dlhodobej povahy, ústia nezriedka do menej formálnych stykov medzi aktérmi. Výnimkou nie je tykanie, priateľské posedenie, spoločný obed, či večera alebo spoločné aktivity (kultúra, šport a pod.);

- neprijateľné sú vzťahy, ktorých súčasťou by bola závislosť, jednostrannosť, náznaky prospechárstva, jednostranné poskytovanie významných výhod súvisiacich napríklad s trávením voľného času, neodôvodnenými zľavami, poskytovaním plnenia zdarma alebo za zníženú cenu, keď sa takéto výhody iným neposkytujú. Sem možno tiež zaradiť vykonávanie spoločných aktivít, kvôli ktorým by sa sudca mohol dostať do nepríjemného tlaku alebo pociťovať, že by mohol byť vydierateľný;

- nespochybňuje sa právo sudcu, aby sa v súkromí zúčastňoval spoločenských podujatí, stretával sa s priateľmi a známymi, ktorí sú advokátmi alebo príslušníkmi iných právnických profesií, avšak je dôležité, aby svojim správaním sa v súkromí, nenarušil zásadu sudcovskej nestrannosti a nezávislosti, ako aj hodnotu dôstojnosti výkonu sudcovskej funkcie.

II.

Možno zhrnúť, že vzťahy medzi sudcami a advokátmi vo všeobecnosti vykazujú znaky profesionality, vecnosti a neosobnosti. Sudca musí mať pri kontaktoch s advokátmi a inými právnickými profesiami na pamäti, že pokiaľ určitý vzťah sudcu k advokátovi prekročí prípustné medze profesionality, vecnosti a neosobnosti, a čo i len vzbudí dojem straty uvedených prípustných medzí, vystavuje sa riziku straty dôvery v nezávislosť a nestrannosť sudcu, ako aj justície ako celku.

III.

Súdna rada Slovenskej republiky pri interpretácii článku III ods. 1 a 8 Zásad sudcovskej etiky vychádzala zo **Zásad sudcovskej etiky prijatých Súdnou radou Slovenskej republiky dňa 17.12.2015, príloh k týmto zásadám a z toho, že chápe profesijnú etiku**

- ako deklaráciu ochoty sudcov voči spoločnosti obmedziť svoje správanie, predovšetkým za účelom kvalitného a nezávislého výkonu súdnej moci,
- ako prejav sebauvedomenia a sebaregulácie sudcov s cieľom zvýšiť dôveru verejnosti v justíciu,
- ako normy profesijnej etiky, ktoré by mali mať univerzálnu platnosť, širokú akceptovateľnosť a legitimitu,
- ako nástroj, ktorý má byť hľadaný a nachádzaný samotnými sudcami.

Stanovisko k interpretácii článku III ods. 1 a 8 Zásad sudcovej etiky je preto potrebné považovať za všeobecný návod pre sudcu ako sa správať v záujme posilnenia dôvery v súdnictvo a pomoc pri riešení v ňom obsiahnutých otázok sudcovej etiky, pričom môže byť v závislosti od vývoja noriem správania sa, ako aj od podnetov na interpretáciu zásad sudcovej etiky, v budúcnosti dopĺňané. Zároveň ho treba považovať aj za doplnenie interpretácie článku III ods. 1 prijatej Súdnou radou Slovenskej republiky v uznesení č. 102/2018 z 30. apríla 2018.

Overovateľ: JUDr. Elena Berthotyová, PhD.

JUDr. Lenka Praženková
p r e d s e d n í ě k a
Súdnej rady Slovenskej republiky